

Olimpiada Wiedzy o Polsce i Świecie Współczesnym
Etap okręgowy 2007/2008

TEST

Witamy Cię w eliminacjach okręgowych!

1. Przed przystąpieniem do udzielania odpowiedzi sprawdź, czy Twój test składa się z **sześciu stron** (łącznie z niniejszą) i zawiera **15 (piętnaście) pytań**. Jeśli nie, poinformuj Członka Komisji.
2. Pamiętaj, że wszelkie poprawki traktowane będą jako brak odpowiedzi na pytanie. Dlatego nie zaznaczaj lub nie wpisuj pochopnie żadnych odpowiedzi. Przeczytaj pytania dwukrotnie, zastanów się.
3. Pisz czytelnie długopisem (mazakiem) lub piórem. Jeśli odpowiedź będzie nieczytelna otrzymasz „0” punktów.
4. Jeżeli masz jakiegokolwiek wątpliwości lub chciał/a/byś zadać pytanie podnieś rękę i czekaj na podejście Członka Komisji.
5. Wypełniając test wpisuj odpowiedzi w wykropkowanych miejscach w pytaniach bądź pod nimi albo bierz w obwódkę (zaznaczaj kółkiem) jedną z podanych odpowiedzi. Nie musisz zaznaczać całej odpowiedzi, wystarczy jeśli otoczysz obwódką tylko literę przy właściwej odpowiedzi. Pamiętaj, w niniejszym teście, w pytaniach zawierających kilka wersji odpowiedzi, co najmniej jedna jest zawsze prawdziwa.
6. Pod każdym pytaniem z jego prawej strony widnieje cyfra, ukośnik i trzy kropki, nic tam nie wpisuj. Cyfra ta tylko sygnalizuje Ci, ile możesz maksymalnie dostać punktów za prawidłową odpowiedź za zadanie.
7. Zaznaczenie (wpisanie) większej liczby rozwiązań niż nakazuje to liczba punktów możliwych do zdobycia podana pod pytaniem z jego prawej strony, dyskwalifikuje odpowiedź i oznacza „0” punktów za dane pytanie.
8. Gdy będziesz miał wątpliwości, jak udzielić odpowiedzi na pytanie, przeczytaj jeszcze raz punkt 5.

Życzymy powodzenia!

1. Przyporządkuj terminy do właściwych opisów.

- a) oznacza wyrównywanie materialnych strat wojennych, zawinionych przez agresora;
- b) oznacza rekompensatę za delikty międzynarodowe, wypłacaną państwu lub poszkodowanym obywatelom indywidualnym, względnie i państwu i jednostkom;
- c) oznacza zwrot zagrabionego w czasie wojny mienia publicznego i prywatnego;
 - 1) restytucja
 - 2) reparacja
 - 3) odszkodowanie

a - ...; b - ...; c - ...

3/...

2. Wykonaj poniższe polecenia.

A. Obowiązujące umowy międzynarodowe uporządkuj w kolejności chronologicznej, zaczynając od najwcześniej podpisanej przez Polskę (w odpowiedzi pod zadaniem, przy właściwej cyfrze odpowiadającej zajmowanej pozycji wpisz w miejsce wy kropkowane literę odpowiadającą umowie).

- a) Traktat między RP a RFN o dobrym sąsiedztwie i przyjaznej współpracy
- b) Porozumienie o zaproszeniu RP do przystąpienia do Konwencji o Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju
- c) Protokół do Traktatu Północnoatlantyckiego o Akcesji RP
- d) Umowa między Rządem RP a Rządem Federacji Rosyjskiej o grobach i miejscach pamięci ofiar wojen i represji

1 - ...; 2 - ...; 3 - ...; 4 - ...

4/...

B. Przyporządkuj łacińskie paremie dotyczące zawierania i stosowania m.in. umów międzynarodowych do ich właściwych zwrotów i określ w języku polskim (pod zadaniem, przy właściwej literze alfabetu odpowiadającej łacińskiej paremii wpisz w miejsce wy kropkowane cyfrę odpowiadającą opisowi zasady w języku polskim).

- a) *Rebus sic stantibus*
 - b) *Lex retro non agit*
 - c) *Pacta sunt servanda*
 - d) *Pacta tertiis nec nocent nec prosunt*
- 1) łac. „ponieważ sprawy przybrały taki obrót” („w takim stanie rzeczy”); klauzula rozumiana w prawie międzynarodowym publicznym jako zastrzeżenie, zgodnie z którym zawarty traktat może być wypowiedziany, gdy nastąpi zasadnicza okoliczność radykalnie zmieniająca jego wymowę w momencie zawarcia;
 - 2) łac. „prawo nie działa wstecz”; zasada nieretroakcji, oznaczająca w prawie międzynarodowym nieobowiązanie traktatu w stosunku do faktów i sytuacji, które miały miejsce przed jego wejściem w życie w stosunku do stron związanych traktatem;
 - 3) łac. „umowy działają między stronami”; zasada oznaczająca w prawie międzynarodowym, że umowa nie może przyznawać praw ani nakładać obowiązków na państwa, które nie są jej stronami;
 - 4) łac. „umów należy dotrzymać”; jedna z podstawowych zasad prawa międzynarodowego, oznaczająca obowiązek wykonywania w dobrej wierze przyjętych w umowach zobowiązań.

a - ...; b - ...; c - ...; d - ...

4/...

C. Dokończ zdanie poprzez zaznaczenie prawidłowej odpowiedzi.

Zasady oraz tryb zawierania, ratyfikowania, zatwierdzania, ogłaszania, wykonywania, wypowiedzania i zmian zakresu obowiązywania umów międzynarodowych reguluje w Polsce ustawa z dnia 14 kwietnia 2000 r. Zgodnie z nią, wniosek o udzielenie zgody na rozpoczęcie negocjacji umowy międzynarodowej składany jest do

- a) Prezesa Rady Ministrów
- b) Prezydenta RP
- c) Sejmu RP

1/...

3. Zaznacz prawidłową odpowiedź.

W 2007 roku 84% powierzchni wszystkich ziem uprawnych tego kraju dotknęła klęska żywiołowa spowodowana suszą. Doprowadziło to do kryzysowej sytuacji w rolnictwie, będącym jednym z najbardziej wrażliwych sektorów gospodarki tego państwa, oraz destabilizacji jego bezpieczeństwa żywnościowego. W celu przewyciężenia skutków suszy rząd polski przeznaczył na pomoc humanitarną dla tego państwa 1 mln PLN. Uroczyste przekazanie czeku na kwotę 370 tys. USD miało miejsce 22 października 2007 r. w Ministerstwie Spraw Zagranicznych RP. O jakim państwie mowa?

- a) Chińska Republika Ludowa
- b) Koreańska Republika Ludowo-Demokratyczna
- c) Republika Białorusi
- d) Republika Mołdowy
- e) Republika Peru

1/...

4. Przyporządkuj poniższe koncepcje polityki do właściwych opisów (pod zadaniem, przy właściwej literze alfabetu odpowiadającej koncepcji wpisz w miejsce wykropkowane cyfry odpowiadającą jej opisowi).

- a) Klasyczna koncepcja polityki
- b) Koercyjna koncepcja polityki
- c) Koncepcja polityki bez ideologii

- 1) Podstawowym zadaniem nowoczesnego państwa jest dbałość o bezpieczeństwo i utrzymywanie publicznego porządku. Państwo i jego instytucje, aby wypełnić to zadanie muszą mieć możliwość stosowania wielu instrumentów regulacji stosunków międzyludzkich. Stąd polityka oznacza prawomocne stosowanie środków publicznej regulacji, także przymusu nie tylko wobec ciała człowieka, ale też dóbr materialnych będących jego własnością.
- 2) Koncepcja powstała w USA, wyrażająca się w słynnym powiedzeniu, że „podstawowym obowiązkiem prezydenta jest wygrać wybory”. Polityka sprowadzana jest bowiem do osiągnięcia skutecznego, zwycięskiego wyniku w wyborach. Jest to sztuka „bycia wybieranym i bycia wybranym”, co jest celem w samym sobie, a nie środkiem prowadzącym do właściwego celu politycznego.
- 3) Koncepcja ta zawiera podstawowe założenie, że celem polityki jest wspólne dobro obywateli; dbałość o nie wymaga roztropnego zarządzania państwem, które z kolei wymaga wiedzy, predyspozycji psychicznych i umiejętności. Stąd popularne określenie „polityka to sztuka zarządzania państwem”.

a - ...; b - ...; c - ...

3/...

5. Uzupełnij opis funkcjonowania zasady wielokulturowości na przykładzie systemu politycznego Szwajcarii (w miejsca wykropkowane wpisz: rok przeprowadzenia referendum, nazwę rządu Szwajcarii, nazwę parlamentu Szwajcarii, liczbę członków rządu, nazwę kantonu oraz liczbę partii stanowiących koalicję w rządzie).

Szwajcarskie zarządzanie wielokulturowością wyraża się w specyficznym systemie demokratycznym. Oferuje on możliwość wyrażania własnych opinii każdej grupie lub społeczności, chociaż może działać również przeciwko tej harmonii. Stało się tak w roku, kiedy Szwajcarzy wypowiedzieli się w referendum w sprawie przystąpienia do Europejskiego Obszaru Gospodarczego. Negatywny wynik głosowania wynikał z przewagi liczebnej społeczności niemieckojęzycznej. Spowodowało to szeroką debatę na temat pogłębiających się różnic pomiędzy społecznościami językowymi w Szwajcarii. Innym przykładem jest rysa niezgody, która powstała pod koniec 2007 r., kiedy to Szwajcarska Partia Ludowa ogłosiła wolę opuszczenia od 1 stycznia 2008 r. Powodem było nieprzedłużenie przez mandatu ministerialnego na następny rok członkowi rządu z ramienia tej partii, wbrew tradycji, że funkcję tę sprawuje się do chwili złożenia dymisji przez zainteresowanego. Zgodnie ze zwyczajem ustanowionym przez tak zwaną „formułę magiczną”, wybrani członkowie-osobowego rządu muszą reprezentować główne grupy językowe i wyznaniowe Szwajcarii oraz pochodzić z różnych kantonów, w tym obowiązkowo z trzech największych, tj., Zurychu i Vaud. Od 1959 roku sposób wyłaniania szwajcarskiego rządu polega również na stałym przedstawicielstwie największych partii politycznych.

6/...

6. Zaznacz prawidłową odpowiedź.

Jest uznawany za oficjalnego filozofa włoskiego faszyzmu. Pisał o faszyzmie jako o „totalnej koncepcji życia”. Wpływ na życie włoskie wywierał poprzez prace teoretyczne i praktykę; m.in. będąc ministrem oświaty w latach 1922–1924 przeprowadził reformę włoskiego szkolnictwa. Ponadto założył i wiele lat prowadził *L'Istituto Nazionale di Cultura Fascista*. W 1944 r. został zastrzelony na ulicy we Florencji z wyroku włoskiego ruchu oporu.

- a) Antonio Gramsci
- b) Giovanni Gentile
- c) Luigi Sturzo

1/...

7. Przyporządkuj imiona i nazwiska Polaków do nazw funkcji pełnionych – obecnie lub w przeszłości – w organizacjach międzynarodowych lub w ich instytucjach (w odpowiedzi pod zadaniem, przy właściwej literze alfabetu odpowiadającej osobie wpisz w miejsce wykropkowane cyfrę odpowiadającą funkcji w organizacji/instytucji).

a) Hanna Gronkiewicz-Waltz	1) Członek Europejskiego Trybunału Obrachunkowego
b) Adam Kobieracki	2) Sędzia Europejskiego Trybunału Praw Człowieka
c) Lech Garlicki	3) Wiceprezes Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju (EBOR)
d) Jacek Uczkiewicz	4) Zastępca Sekretarza Generalnego NATO ds. Operacji

a - ...; b - ...; c - ...; d - ...

4/...

8. Wykonaj poniższe polecenia.

A. Dokończ zdanie poprzez zaznaczenie prawidłowej odpowiedzi.

Międzynarodowy Dzień Praw Człowieka obchodzony jest corocznie 10 grudnia, w rocznicę uchwalenia

- a) Karty Narodów Zjednoczonych z 1945 r.
- b) Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka z 1948 r.
- c) Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności z 1950 r.
- d) Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych z 1966 r.
- e) Konwencji o Prawach Dziecka z 1989 r.

1/...

B. Określ (poprzez postawienie krzyżyka w odpowiednim kwadracie), czy poniższe stwierdzenie jest prawdą czy fałszem.

Z datą 10 grudnia (1984 r.) wiąże się również przyjęcie przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych *Konwencji w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, nieludzkiego lub poniżającego traktowania albo karania*.

- prawda
- fałsz

1/...

9. Dokończ zdanie poprzez zaznaczenie prawidłowych odpowiedzi.

W wyniku wyborów przeprowadzonych w dniu 2 grudnia 2007 r. w Federacji Rosyjskiej, miejsca w Dumie Państwowej uzyskały następujące ugrupowania polityczne:

- a) Inna Rosja (ros. *Другая Россия*)
- b) Jabłoko (ros. *Яблоко*)
- c) Jedna Rosja (ros. *Единая Россия*)
- d) Komunistyczna Partia Federacji Rosyjskiej – KPFR (ros. *Коммунистическая Партия Российской Федерации – КПРФ*)
- e) Liberalno-Demokratyczna Partia Rosji – LDPR (ros. *Либерально-Демократическая Партия России*)
- f) Sojusz Sił Prawicy – SPS (ros. *Союз Правых Сил*, СПС)
- g) Sprawiedliwa Rosja – Ojczyzna/Emerycy/Życie (ros. *Справедливая Россия: Родина/Пенсионеры/Жизнь*)

4/...

10. Uzupełnij tabelę, wpisując w puste miejsca po jednej właściwej odpowiedzi.

L.p.	Nazwa euroregionu na granicach Polski	Państwo (poza Polską), którego terytoria wchodzi w skład euroregionu	Rok utworzenia euroregionu
1.	Euroregion Łyna-Ława		2003
2.	Euroregion Puszcza Białowieska	Białoruś	
3.		Czechy	1997

3/...

11. Podaj prawidłową odpowiedź (w miejsce wykropkowane wpisz nazwę polskiego stowarzyszenia).

Jest to zinstytucjonalizowana w 1999 r. forma współpracy powiatów, mająca na celu wspieranie idei polskiego samorządu terytorialnego, obronę wspólnych interesów tych jednostek oraz dążenie do ich rozwoju społeczno-gospodarczego. Stowarzyszenie wspiera m.in. prowadzoną przez swych członków działalność naukową, naukowo-techniczną, oświatową, kulturalną oraz w zakresie kultury fizycznej i sportu, a także ochrony środowiska. Skupia ponad 300 polskich powiatów i miast na prawach powiatów.

..... 1/...

12. Określ (poprzez postawienie krzyżyka w odpowiednim kwadracie), czy poniższe stwierdzenie jest prawdą czy fałszem.

2 grudnia 1991 roku Polska jako drugi kraj po Słowacji uznała niepodległość Ukrainy. W *Oświadczeniu Rady Ministrów RP* wyrażone zostało przekonanie, iż państwo to „wniesie istotny wkład w budowę systemu bezpieczeństwa i współpracy na naszym kontynencie w oparciu o prawo międzynarodowe i zasady KBWE”.

- prawda
- fałsz

1/...

13. Przyporządkuj nazwy organizacji do celów przyświecających ich działalności oraz dat utworzenia (pod zadaniem, przy właściwej literze alfabetu odpowiadającej nazwie organizacji wpisz w miejsce wykropkowane literę odpowiadającą celom oraz cyfrę odpowiadającą dacie utworzenia organizacji).

- A. Unia Afrykańska (ang. *African Union*)
 - B. Organizacja Państw Amerykańskich (ang. *Organization of American States*)
 - C. Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (ang. *Organization for Economic Cooperation and Development*)
- a) uzgadnianie polityki gospodarczej w celu osiągnięcia dobrobytu społecznego i ekonomicznego, pełnego zatrudnienia, wzrostu stopy życiowej, utrzymania stabilności finansowej oraz eliminowanie przeszkód w handlu światowym;
 - b) umacnianie pokoju i bezpieczeństwa kontynentu, pokojowe regulowanie sporów między państwami członkowskimi oraz wspólne rozwiązywanie problemów ekonomicznych, społecznych i politycznych;
 - c) m.in. promocja zasad i instytucji demokratycznych oraz ochrona praw człowieka na kontynencie, stworzenie i podtrzymanie ogólnokontynentalnego rynku zbytu, rozszerzenie wymiany wewnątrz kontynentu;

- 1) utworzona w 1948 r.
- 2) powstała na mocy konwencji z 1960 r.
- 3) utworzona w 2002 r.

A - i; B - i; C - i 6/...

14. Dokończ zdanie poprzez zaznaczenie prawidłowych odpowiedzi.

Senat jako druga izba parlamentu występuje w:

- a) Austrii
- b) Francji
- c) Hiszpanii
- d) Irlandii
- e) Słowenii
- f) Wielkiej Brytanii

3/...

15. Określ (poprzez postawienie krzyżyka w odpowiednim kwadracie), czy poniższe stwierdzenie jest prawdą czy fałszem.

System parlamentarny to system rządów opierający się na tzw. podwójnej egzekutywie, tzn. rozdzieleniu funkcji głowy państwa i szefa rządu. System ten pozwala na łączenie funkcji w rządzie i parlamencie. Rząd zobowiązany jest do ustąpienia w wyniku otrzymania wotum nieufności w parlamencie, natomiast głowa państwa ma prawo rozwiązania parlamentu. System parlamentarny występuje jedynie w państwach o ustroju republikańskim.

- prawda
- fałsz

1/...

Suma punktów / 48

Podpis Członka Komisji

Podpis Członka Komisji